

su upotrijebili rečenice iz pjesmice »One, Two, Three, Four«, kao npr. Don't be late for school again.

U toku cijelog razgovora vodila sam ih i pomagala im pitanjima kad god je to bilo potrebno, da bismo dobili što više detalja o slijedu događaja.

Na idućem satu podijelila sam razred u 6 heterogenih grupa (razred ima 33 učenika). Odlični učenici bili su vođe grupa, oni su pisali tekst koji je u grupi zajednički sastavljen i ispravljali ostale članove grupe. Zadatak je bio da pismeno utvrde ono što je govorno obrađeno. Sve nove fraze i riječi na prethodnom su satu zapisali i govorno uvježbavali.

Prije samog pisanja učenici su ponovno gledali film, dio po dio pa tek onda pisali o njemu. Nastavljalo se s prikazivanjem filma tek kad su sve grupe bile za to spremne. U toku sata stalno sam kontrolirala rad, pomagala pitanjima i sugerirala eventualne izmjene.

Neke su grupe cijeli sadržaj dale više u obliku proznog sastava, druge su se više koristile dijalogom, no bilo je i radova u kojima su naracija i dijalog bili podjednako zastupljeni.

Kad su učenici završili rad, sve sam sastave pregledala i ispravila, a neke sam od njih izložila na zidnom panou u razredu.

Taj je oblik vizuelnog stimuliranja znatno motivirao učenike na aktivno sudjelovanje u radu, a nastavno sredstvo svestrano je iskorišteno i na jezičnom planu.

Ilija Tanović

O JEDNOM OBLIKU DOMAĆIH ZADAĆA U NASTAVI STRANIH JEZIKA

Pred nastavnicima stranih jezika u našim školama stoje vrlo složeni zadaci. Treba u određenom opsegu ovladati vještinama razumijevanja, govora, čitanja i pisanja. U starijim razredima gimnazije predviđeno je i usvajanje znanja o ljepotama zemlje, o kulturi, običajima, društvenom uređenju i o drugim karakteristikama naroda čiji se jezik uči. Kada se ti zahtjevi promatraju u okviru predviđenog fonda časova, onda pitanje nastavnog rada dobija još veće značenje.

Postizanje rezultata u nastavi stranih jezika u mnogome zavisi od izbora oblika i metoda rada. Jedan od vrlo značajnih oblika rada s učenicima jest zadanje i ispravljanje domaćih zadaća. Zadaće predstavljaju produžetak nastave u školi i time donekle ublažavaju nedostatke frontalnog rada. Kao veza između frontalnog i individualnog rada one su značajna komponenta u cjelokupnom nastavnom procesu. Savremena metodika nastave stranih jezika preporučuje zajedničke i pojedinačne domaće zadaće. Zajedničke su primjerene prosječnom znanju i sposobnostima određene grupe, tj. razreda, i obavezne su za sve učenike. Pojedinačne zadaće obično se daju slabijim i talentovanim uče-

nicima. Slabijim jer bi im zajedničke zadaće često bile preteške, a boljima jer bi za njih zajedničke zadaće bile suviše jednostavne i neinteresantne pa im gotovo ne bi ni koristile.

Cilj ovog priloga nisu pomenuti oblici domaćih zadaća. O njihovu sadržaju i tematici, o usklađenosti s nastavnim gradivom te o načinu zadavanja i ispravljanja pisali su mnogi naši i strani metodičari.

Mi ovom prilikom želimo da iznesemo jedno iskustvo sa specifičnim oblikom domaćih pismenih zadaća. Riječ je o zadaćama koje su učenici radili u toku zimskog raspusta, a koje bi se mogle zadavati i za period ljetnjeg raspusta, kao i u povodu praznika. Na ideju za takvu (eksperimentalnu) zadaću došli smo organizujući govorne vježbe u povodu raspusta, praznika i sl. Pripremajući ove vježbe u skladu s nastavnim gradivom, obradili smo nekoliko tematskih cjelina: odmor na selu, na planini, u zimskom centru, zimski sportovi itd. U toku razgovora neki od učenika su se služili pribilješkama koje su na stranom jeziku unijeli na licu mjesta da ne bi zaboravili neke zgode i doživljaje sa putovanja, zimovanja i sl. Tako smo odlučili da im zadamo da u toku zimskog raspusta na stranom jeziku zapišu to što im se čini zanimljivim, što ih ne ostavlja ravnodušnim. Tom prilikom dali smo im nekoliko uputa za korištenje usvojenog leksičkog materijala i jezičkih struktura koje su u predviđenim temama najfrekventnije. Smatrali smo takođe da učenicima treba objasniti da njihovi zapisi ne treba da budu vođenje dnevnika na stranom jeziku, jer im ne treba u toku raspusta nametati svakodnevnu obavezu, a svaki dan ne mora biti zanimljiv čak ni na zimovanju.

Rezultati zadaća koje su nam učenici donijeli poslije zimskog odmora bili su iznad očekivanja. Njihovi zapisi su prije svega bili raznovrsni i vrlo zanimljivi. Neki od učenika boravili su na zimovanju u Poljskoj i u Čehoslovačkoj. Oni su se stranim jezikom (u ovom slučaju ruskim) služili u prirodnim situacijama. Bili su vitalno zainteresovani za komunikaciju sa svojim vršnjacima iz pomenutih zemalja, a mogli su je ostvariti jedino na ruskom jeziku. Njihovi zapisi su posebno zanimljivi. Oni nas upoznaju s njihovim drugovima, njihovim školama, interesovanjima, željama, kulturnim i zabavnim životom. Lekcija kojom se služe ima svoju upotrebnu vrijednost i približava se tzv. totalnom značenju. Pošto su ostvarili komunikaciju, oni su svjesni da na stranom jeziku mogu izraziti svoje misli, želje i potrebe, što je vrlo značajan psihološki momenat. Samoinicijativno i samostalno služenje jezikom takođe pridonosi njihovu svestranijem angažovanju na tom planu.

U zadaćama učenika koji su raspust proveli u manjim ili u većim grupama sa svojim drugovima iz razreda ili škole lica i događaji su živi i bliski te njihov opis budi izuzetno interesovanje učenika. S neuobičajenim interesom i pažnjom učenici su opisivali situacije u kojima su učestvovali njihovi drugovi i prijatelji, pa i oni sami. Ti opisi i komentari na stranom jeziku bili su u znatnoj mjeri prirodni, što je u usvajanju stranog jezika u školi teško postići. U svojim zapisima učenici su koristili leksički materijal i jezičke strukture usvojene obradom istih ili sličnih tematskih cjelina. Neki od njih su na tom leksičkom prostoru uspješno dolazili i do novih kombinacija. Na osnovi poznatih struktura često su otkrivali nove. Stečeno znanje konkretizovali su primjenjujući ga na slučajeve slične onima o kojima se govorilo u nastavi. Međutim, ovdje su oni bili prirodniji i ubjedljiviji. To svakako pridonosi cjelovitijem usvajanju i trajnijem pamćenju i leksičkog materijala i jezičkih struktura.

Nisu manje interesantni ni zapisi učenika koji su raspust proveli kod kuće čitajući knjige iz obavezne lektire ili pripremajući domaće radove za maturski ispit. Među njima bilo je i takvih koji su se uz pomoć rječnika i leksikona djelimično koristili i literaturom na stranom jeziku.

Bilo je učenika koji su u zadaćama pisali o značajnim društveno-političkim, privrednim i kulturnim događajima u zemlji i svijetu. Neobična je pažnja učenika s kojom su slušali te zapise i učestvovali u njima.

Na kraju, i ovaj put bilo je i slabih zadataka, sastavljenih od nekoliko uobičajenih fraza: я отдыхал, ходил в кино, смотрел телевизионную программу, занимался спортом итд.

Međutim, ne treba se ni nadati da će svi učenici u toku raspusta napisati zanimljive i kreativne zadaće. Ali ako u odjeljenju bar jedna trećina učenika napiše zanimljive zadaće, u razredu se stvara atmosfera zainteresovanosti i motivacije, što je za ostvarenje našeg cilja od velikog značenja.

Način zadavanja, kao i sama formulacija zadaće znatno su uticali na motivisanost učenika. Većina je željela da pročita svoje zadaće ili bar dijelove za koje su smatrali da su najzanimljiviji. Osim toga, gotovo svi su nastojali da svoje doživljaje, drugove i poznanike opišu što ljepše i slikovitije.

Ali, postavilo se pitanje ispravljanja takvih zadaća. U metodici je poznato da domaće zadaće imaju svoju vrijednost i opravdanje samo ako su dobro pregledane, ispravljene i dopunjene. Na ispravljanje takvih zadaća nije se mogao primijeniti postupak kojim se služimo prilikom ispravljanja jednoobraznih (tipskih) zadaća. Takav oblik zadaća zahtijevao je od nas znatno više angažovanja. Istina, kod nekih zadataka smo na času izvršili brze, uglavnom usmene korekcije. Boljim i pouzdanijim uenicima savjetovali smo da međusobno zamijene zadaće pa da pokušaju da ih isprave. Ipak, znatan dio zadaća obradili smo kod kuće uz iscrpne korekcije i dopune. To znači da smo na zadatke utrošili još jedan ili dva časa. Ali i taj dio posla (vjerovatno najteži u našem radu u nastavi) bio je zanimljiviji nego obično. Ne samo što su zadaci učenika bili kreativni, već su oni, izražavajući na stranom jeziku svoje misli, želje i potrebe, pružali prilično vjernu sliku ličnosti samih učenika, što je za nas takođe važno.

Mirjana Agbaba

PRICHE U SLIKAMA, SASTAVNI DIO VIŠEIZVORNOG SKLOPA ZA VI RAZRED

Svaki iole iskusniji nastavnik zna iz iskustva da satovi ponavljanja i utvrđivanja gradiva traže detaljno i solidno pripremanje i zanimljiv pristup materiji. Bez toga takvi su satovi dosadni, zamorni i mukotrpnji, te mogu rezultirati samo djelomičnim uspjehom uz maksimalno zalaganje svih učesnika u nastavnom procesu.